

Szerkesztik:

DR. LENDL ADOLF

és

csikszentsimoni és ernyesi
LAKATOS KÁROLY.

Budapest, II., Donáti-utca 7.

Állattani, vadászati és halászati folgóirat.

»A TERMÉSZET« előfizetési ára
»HALÁSZAT« melléklapjával együtt
egy évre 6 korona.
»Halászat« külön, egy évre 3 korona.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A magyarországi pelékről.

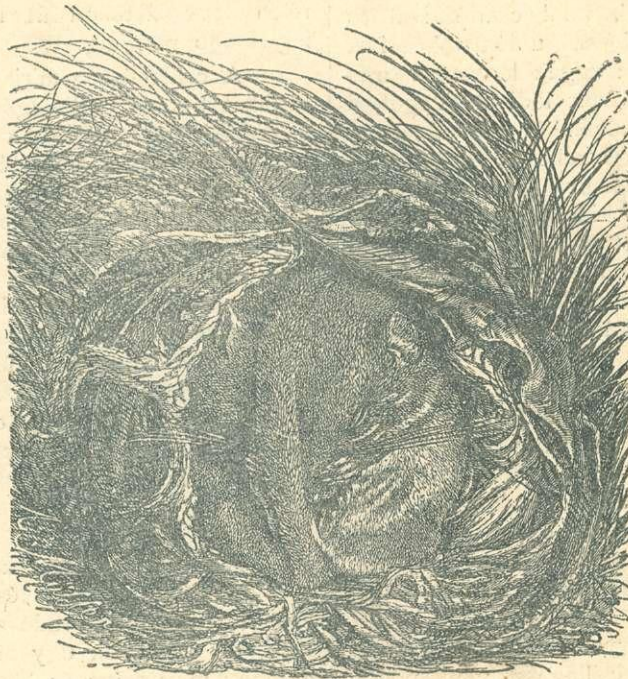
Már a régi rómaiak asztalán ott találjuk, irodalmuk feljegyzései szerint, az általuk nagybecsült »glis«-pecsenyét, mint ingyencz-étket, továbbá a tehetősebbek konyháinak tartozéka gyanánt a »glirarium«-okat, a melyekben a peléket tenyésztették és hizlalták, hogy lucullusi lakomáikra e nyalánkságot biztosítsák. Ez az állat hazánk majd minden lomberdejében föltalálható, mégis napjainkban, a szakembereket kivéve, nálunk a pelékről alig tud valaki. Ez a körülmény egyrészt arra vezethető vissza, hogy a magyar nem igen hódol a régi rómaiak gusztusának, másrészt, hogy a pelék, mint erdőközön élő s rendszert szórványos előfordulású, éjjeli állatok, nem könnyen tűnnek fel.

A pelék részint mókus-, részint egéridomú állatok;

hazánk területén négy faj él, a melyek a mókusok és egerek között szép átmeneti sorozatot alkotnak; egyik faj, a nagy pele, nagyobb testével s kétsoros szőrű farkával inkább mókus, mint egér; a sorozat hátsó tagja, a mogyorós pele, már jóformán egér-típus, a közélet körülbelül egérszámba is veszi, míg a többi két faj, a sorozatnak említett két szélső tagja között, átmeneti, közép-alak.

Különben minden pele, az egerekre emlékeztetőleg, jól fejlett, de gyéren szőrözött fülkagylóval van ellátva, farkuk ellenben dús szőrözötű, a mi meg inkább a mókus-típusnak felel meg.

Közös vonásuk még a téli alvás, a mely alatt jellemzően összegömbölyödve fekszenek (1. ábra). Tenyészési területük főképp a dombvidékek lomberdei, különösen hazánk délibb vidékein. Nappal valamenyi rejtekben pihen, szürkületkor bújnak elő s a mókus

1-ső ábra. A MOGYORÓS PELE TÉLI ÁLOMBAN. (Félig kibontott fészek.)

ügyességére emlékeztetőleg kúsznak, szökdelnek és futnak.

Táplálékukat is a mókus módjára, ülve eszik. Rendszertani tekintetben a peléket a rágcsálók (Rodentia) rendjébe s itt a mókusokkal (Sciuridae) és az egerekkel (Muridae) párhuzamos csoportba, a pelék családjába (Myoxidae) sorolják s e családot a két előbbi közé helyezik.

Termetére és életmódjára nézve a mókusokra emlékeztető nagy pele (Myoxus glis

2-ik ábra.

A NAGY PELE.

Deiker rajza.

L.) (2-ik ábra.) kisebb példány nagyságú s ez volt aréai rómaiak inyencz-peccsenyéje s Dél-Európában a szegényebb nép most is eszi. E tekintetben különben horvát testvéreinknél nem kell meszebbre mennünk, mert p. a zágrábi kerületi erdészeti hivatal jelentése szerint az 1888. év őszén a megye büköseiből s tölgyeseiből nem kevesebb, mint 3000 darab megölt pele került a zágrábi piacra, a

Az új csillag.

Irta: Kézdi-Kovács László.

A feneketlen világűr a maga végtelenségével, napkohóival, bolygó-gárdájával, hold-csatlósaival és őrzöngő szerelmeseként végig száguldó üstököseivel csak mese . . . a csillagász agyak kedvencz meseje . . . Egy nagy gyászkárpit földi a világot, a mire a halálban üdvözültek lelkéből szövődnek az új csillagok . . . A világgá rebtent öröm s a világba szállt fájdalom napról-napra ott küzd egymással s ha öröm kerekedik fölül, kiderül az ég. Csalfa színjátékú atómozok töltik be az űrt s hol rózsaszín az égbolt, hol búzavirágkék, hol fakó sárga, hol lángoló vörös, melynek lángja fokozkónt alszik ki s azután fájdalom sötét borúja kerekedik lassanként felül . . . s leszáll az éj . . .

A könyekből felhők lesznek. És minél többet sírt a világ, annál komorabb, annál kietlenebb fellegek gomolyodnak az égi kárpit felé . . . annál feketébb az éj . . . S ha a sok felleg visszazokogja az elkallódott könyeket, a mindenségben is valami csodás megkönnyebbülés észlelhető . . . biztató tűz villan fel a csillagok miriádjain s a hiú remények nagy konglomerátuma, a hold, kietlen pofájával fölfolakodik bohócnak a csillag-lelkek közé . . .

A csillagász mindezeket figyelmen kívül hagyja. Nem látja. Ügyet se vet reá. A csillagász nem poéta, hanem tudós, nem ábrándozik, hanem számít. Más világo-

kat keres az űrben, nem túlvilági lelkeket; a teleszkópon át hegyeket és tavakat kémlel, nem zsolozsmákat zengő angyalokat, a mik ott lebegnek a gyászkárpit mögött, hol a menyországba vezető út nyílik meg és visz végtelen lépcsőzeteken át föl . . . föl . . . az isteni szék legfelsőbb pontjáig.

A csillagász a miriádnai mértföldekre terjedő távolságokat kutatja, a bolygók kerengését és körforgását, az üstökösök pályafutását, a naprendszerek titkos szerkezetét . . . de ezt a titkot ép úgy eltakarja az égi kárpit, mint a menyországba vezető utat, melyen czéltalanul kalandoz az emberi elme. A csillagász következtet; egy hangyát látva, a mammoth képét iparkodik belőle megformálni . . . a poéta érez és sugallatára hallgat, mely azt mondja: nem igaz, nincsenek oda fenn, se alattunk, se körülöttünk, sehol sincsenek más világok, csak lelkek . . . melyek úgy röpködnek, úgy villognak, úgy szállingóznak, mint az éjben szerte cikázó szentjános-bogárkák . . . s mikor már megúnták ezt a játékot, örök időkre föltelepednek az égi kárpitra, hogy onnan le-leragyojanak reánk.

* * *

A csillagász is csak ember, ha szívesebben is jár a földfeletti régiókban és mikor annak az eget kémlelő csúnya, torzonborz tudósnak meghalt az egyetlen leánykája, — ő is csak úgy zokogott, mint a többi halandó, a kinek még szíve és könye van.

Négy éves, aranyfürtös, opál arcú, türkiz szemű

hol darabja 20—28 filléért kelt el! Az ókori glirariumok e lakójának felül hamu-szürke, alul fehér s a szeme körül fekete sávval ellátott bundáját napjainkban szűcsárúnak is feldolgozzák. Farka szőrözete a mokúséhoz hasonló fésűs állású, de keskenyebb. Ez a pele dombvidékeink s hegységeink lomberdeiben él s különösen a dunántúli vidék délnyugati megyéiben s Horvát-Szlavonországban van a legtöbb s némely tölgyesben s bükkösben, jó makkterméskor, igen nagy számban fordul elő. Az erdőkből ellátogat a közel fekvő gyümölcsösökbe is.

Eledele makk s más kisebb erdei mag, nedvdús gyümölcs, az erdei csemetekertekben csírázó magvak, a fiatalabb fák kérge, a melyet 2 mm. szélességű gyűrűkben, vagy vízszintesen menő párhuzamos csíkokban rág le; pusztítja az apró madarak tojásait s fiókáit.

Lakását faodúkbán, vagy ilyenek hiányában elhagyott madár-, vagy mókusfészkekben

üti fel, a melyeket puha anyagokkal kibélel, illetve átalakít. A nőstény júniusban 4—6 fiat hoz, a melyek, ha már a szemeik kinyíltak, csinos kis állatkák s színre szüleikhez egészen hasonlók.

Téli álmát, mely hosszú tél alkalmával 6—7 hónapig is eltart (Siebenschläfer), hasadékokban, faodúk-

ban, vagy földi üregekben alussza, a melyet e czélra mohával s más száraz növényrészszel vastagon kibélel. Téli álma nem folytonos, melegebb téli napokon közbe-közbe elő is búvik s ilyenkor a még ősszel valamely közeli faodúba csekélyebb mennyiségben egybegyűjtött élelemmel táplálkozik.

Bár az erdőszre és az erdők közelében lévő gyümölcsösökre káros állat, szórványos előfordulása következtében nálunk csak ott van jelentősége, a hol nagyon elszaporodott; a hol sok van, ott a peléket október elejétől Márton-napig fogják. Hosszú hegyes vesszőkkel a tölgy- és bükkfák odúiból kizavarják s a menekülő állatokat elfogják, vagy bottal agyonverik. Ezek az állatok ilyenkor jól megvannak hizva és zsírjukat a parasztok csizmáik bekenésére, vízhatlanná tételére, előszeretettel használják.

A hazai pelesorozat középalakjai: az erdei pele (*Myoxus dryas* Schreb.) és a kerti pele

(*Eliomys puercinus* L. = *Myoxus nitela* Schreb.). E két faj úgy a testnagyság s az egész külső, mint az életmód tekintetében is közel áll egymáshoz. Kisebb testnagyságuk folytán, daczára, hogy ezek is részint mókus-, részint egéralakok, az egértipushoz már közelebb állanak.

3-ik ábra. KERTI PELE.

Müller A. rajza.

és korall ajkú drágaság volt a kis Clarisse, a ki nagyon edesen tudta átölelni az apja nyakát s nyájasan cibálta a szakálát, a mikor a farszto éjjeli megfigyelések után hazatért pihenni . . . és parányi kacsóival a legyeket kergette róla, hogy ne háborgassák álmait. Azután egyszer csak az útálatos vén halál bezörgetett hozzájuk, mint valami görnyedező kapzsi kufár, a kinek arra a kis drágaságra fájdult meg a foga és erőszakkal magával vitte Mintha nem volna elég vén csont a világon, a kik még beléje is kapaszkodnának, csak már egyszer vinné őket . . . Da az útálatos halálnak arra a gyönyörű csecsebecsére esett a pillantása . . . Megfojtotta!

Az emberek azt rebesgették, hogy difteritisz ölte meg a kis gyermeket. A halál vigyorogva hagyta rájuk ezt a beszédet és csak azt várta, hogy eltemessék . . . Mikor a föld alá hantolták, őt is kilopta a koporsóból, mint a többit s egy marék hamut rakott helyébe . . . És elvitte a gyönyörű leánykát is oda az ő csodás birodalmába, mely a mindenség oceánjának egyes szigeteiből áll. Minden szigetnek más a népe . . . Az elsőt, a Merkurt, a gyermek-lelkek lakják. Csudaszép virágos kert az, melynek nagy, csillagpártás, harangos, bóbítás virágfürtjei között fehér, rózsaszín, aranyárga, halványkék, ibolyaszín, narancsvörös, tengerzöld és más-más színű pillangók libegnek. Ez a legtisztább lelkek pihenő állomása . . . A másik szigeten, a Vénuszon, a szerelmes lelkek tanyáznak. Árnyas lugasok és rózsás ligetek váltakoznak ott s alattuk olyan puha a pázsit, mintha pehelyből sarjadzott volna . . .

A harmadik szigetre, a vörös dícsfényben úszó Marszra, a harcok elhullott hőseinek s a véres áldozatoknak lelkei jutnak . . . A negyedik sziget, a mellékbolygókkal megáldott Szaturnusz, a szülők lelkeinek végső aziluma . . . A mérhetlen területű Jupiter az elhunyt milliomosok és szerencsejátékosoké . . . a kietlen Uranusz a rideg lelkeké s az örökös homályban libegő Neptun a gonoszok túlvilági börtöne . . .

A csillagászok hiába mondanák ezt el, csak a poétalélek érti meg.

És a kis Clarisse apja, mikor kizokogta fájdalmát leánykája sírhalma fölött, megint csak oda ült a nagy messzelátó elé, hogy a bolygók körforgását tanulmányozza, vagy a ködfoltokat és csillagképleteket vizsgálja . . . A képzelt vonalakat, melyek állítólag csatornarendszert képeznek, a túlvilági jegessarkokat és vulkánokat, a protuberanciákat és másféle tüneményeket . . . Hogy kimondhatlan, lélekölő számokban állapítsa meg az égi testek egymást közti távolságát, az üstökösök pályafutását, a meteorok esési sebességét, a fénysugarak rezgését és sok más mindenfélét, a mitől a poétaléleknek a haja is ég felé áll.

* * *

A mélységesen néma éjbe úgy bámult bele a messzelátó nagy lencséje, mint egy rettenetes szem, mely a bűnös lelkét kémleli.

Ott fenn, a halom tetején, hol a csillagda épülete meredt az ég felé, semmi se hallatszott az alvó földi

Megkülönböztetésük a következő:

Az *erdei pele* testnagysága (farkával együtt) eléri a 17 cm.-t, a fiatalok természetesen kisebbek; bundája fölül vörhenyesbarna, alul fehér, szeme körül fekete sáv vonul, a mely a *fülkagylóig nyúlik s ott végződik*; füle mögött egy szennyesfehér foltja van; kétsoros szőrözetű farka felül sötétbarnásszürke, alul fehér.

A *kerti pele* (3-ik ábra) testnagysága legfőlebb 14 cm., bundája fölül vörhenyes szürkésbarna, alul fehér; a szeme körüli fekete sáv a *nyak oldalain a fülek alá húzódik*; fülei mögött és előtt fehér, a vállán fekete foltja van; farkának tövefele szürkésbarna színű és rövidebb szőrözetű, a hegye-fele fölül fekete, alul fehér s kétsorosan álló hosszú szőrözettel.

Az imént említett két pele legnevezetesebb különbsége a földrajzi elterjedésben van; az erdei pele keleteurópai alak és Stajersország földrajzi hosszúsági vonalától nyugotra már nem él, jóllehet hazánk még rendes elterjedési területéhez tartozik, míg a kerti pele nyugot-európai faj s földrajzi elterjedésének keleti határa Közép-Európában épen hazánk területe.

A *kerti pele* jellemző tartózkodó helyei a dombvidékek fiatal lomberdei s cserjés helyei; megfordul az ilyenek közelében elterülő gyepükben, kertekben,

4-ik ábra. MOGYORÓS PELE. Müller A. rajza.

szőlőkben, sőt épületekben is. Nálunk a nagy pelénél sokkal ritkább. Magvakkal és nedvdús gyümölcsöcsel táplálkozik, megeszi a rovarokat, madártojásokat és fiókákat, bemegy a kamrákba s ott a házi egér módjára sokfélélt megrág; a fiatal ágak kérgét 1 mm. keskeny csikokban lerágja.

Fészke leginkább elhagyott madárfészkekben van a fákon, ezt beboltozza és kibéleli; öregebb faodúkból lakik. A nőstény júniusban 4–6-ot fiadzik.

Télre faodúba, valamely használatlan kunyhóba, kerti házba, szénapadlásra, fali lyukba, madárfészkekbe sőt ezek hiányában földi lyukba mohából, száraz fűből és falevelektől vaczkot készít s ebben rendszerint családostul téli álomba merül. Téli álma nem mély, egyszermáskor ki is jár s ezért vaczka közelébe magvakat ez is gyűjt.

Főellenségei a menyétek, baglyok s házak körül a macska.

Az erdészre káros, kis testénél s ritkaságánál fogva azonban kevésbé jelentős; azokban a gyümölcsösökben és szőlőkben, a melyekben megfordul, károssá válhatik, mert több gyümölcsöt elrongál, mint a mennyit megenni képes. Ily helyeken fogót alkalmazunk: kisebb láda egyik oldalának a közepére készítünk 5 cm. átmérőjű kerek lyukat, vegyük ezt körül befelé csonkakúpszerűleg irányuló hegyes drótsú-

világ titkos neszéből. Egy-egy éjjeli pillangó koppant az üvegfalnak . . . egy-egy légy zsémbelődött a falon . . . s az is elhallgatott.

A messzelátó nagy szeme egyre csak nézte, bámulta a végtelen égboltot, melyről mindannyi apró szemecske kacsintgatott vissza reá. Úgy vibrált, nyugtalankodott, szinte kaczagott ott némelyik, mintha tréfálkozni akarna, mások meg mélán, az ártatlanság szendességével tekintettek alá, mintha a menyországban is őzikké lagnának . . . És a messzelátó lencséjében egyre több-több égi szem jelenik meg. Olyan lesz az ég boltja, mintha gyémánt-pikkelyek fődnék . . . de a csillagász elfordítja messzelátóját és egy mélyen fekvő pontra illeszti be, mely ott libeg a láthatár alján. A földről elszálló lelkek első állomása ez: a Merkur.

A csúnya, torzonborz szakállú tudóst nem valami titkos vágy vonzotta ezen égitest felé. Csak a bolygó körforgását tanulmányozta. Egy halvány foltra irányozta tekintetét, mely lassan-lassan elfordul a bolygó korongjával együtt . . . Ezt a foltot annyiszor figyelte már és olyan gyilkos hidegvérrel nézegette . . . De ez a folt mintha megnőtt volna ma. És egyre tágul. Széteszladoz, mint a színpadi fellegzet és egy csudaszép virágos kert tárul eléje, melynek nagy, csillagpártás, harangos, bóbítás virágfürtjei között tarka pillangók hátán édes arcú gyermekek játszadoznak . . . Milyen mesés látvány . . . Azután egy káprázatos tűzfolt libben a bolygó korongja elé. Mi ez? Egy új csillag? Még sohase látta!

És ez a csillag egyenesen rohan a Merkur felé.

Milyen nagyszerű fölfedezés! A legifjabb bolygó

összeütközik egy ismeretlen testtel! . . . Szinte reszket az izgatottságtól . . . Káprázó szemeit megtörli . . . Ah, az új csillagon is egy folt . . . A vigyorgó halál ül ott és ölében egy kis fejarcú gyermek, akit el-elringat . . . A kis Clarisse! . . . Clarisse!

. . . A mélységesen néma éjben olyan csudálatosan hangzik a csúnya, torzonborz tudós zokogása.

Szalonkavadászat a rétyi nyíren.

Ha drága hazánk tisztán székelylakta kies Háromszék-megye határát a Feketeügy folyónál szabadságharczunkból emlékezetessé vált kőkösi hídnál átlépi a vonaton utazó vadász, ki nemes szenvedélytől indítatva, kedves horszúcsőrű vendégünket választotta zsákmánya tárgyául, úgy gyakorlott szeme azonnal észreveszi, miszerint a szomszéd Uzon községtől felkeletnek Laborfalva, Réty községek mellett Nagy-Borosnyóig, csekély távolban a Feketeügy folyó balpartjától, több ezer holdnyi területen át nyír- és éger-bokros vonul. Ebben a fiatal erdőnek is nevezhető nyírben több száz tócsa van, melyek némelyikében a tavi rózsza (*Nymphaea thermalis*) is díszlik.

E tócsák széleit nagyobb részben sűrű éger-bokros övezi, melyeket különösen száraz ősszel, kedvencz kékvérű vendégünk előszeretettel keres fel, bővenelve itt fel táplálékát, mely főleg apró bogarakból áll.

Eltelkintve a hóolvadáskor itt észak felé vonuló vadlúd és számtalan kacsafaj látogatásától, utóbbiakból több faj itt is fészkel s így tavasszal párosodásig, valamint Jakab nap után a tavak befagyásáig emelik a rétyi nyír vadászgyönyöreit.

csokkal úgy, amint ezeket az egérfogók tetejére készítik s hogy a drótsúcsok között legfölebb 2.5 cm. átmérőjű kerek nyílás maradjon. Tegyük a ládába zamatos gyümölcsöt s ássuk úgy a földbe, hogy a lyuk felül földszintesen álljon.

Az erdei pele típusos tartózkodó helyei nálunk szintén a dombvidék lomberdei, de előfordul a síki erdőkben, erdőszéleken, cserjésekben, a közeli gyümölcsösökben és szőlőkben. Tápláléka hasonló a kerti peléhez. Cserjékre arasznyi átmérőjű fészket épít s nyáron ebben tartózkodik s itt hozza és neveli fel fiait, míg télire vagy faodúba, vagy a földbe húzódik s mohával kibélelt vackokban alszik téli álmat.

Pele-sorozatunk utolsó tagja, a *mogyorós pele*, (*Muscardinus avellanarius* L.) a házi egérhez hasonló idomú s nagyságú (4-ik ábra); színe szép világos okkersárga, csak a toroka fehér, farka egész hosszában sűrű, de rövid szőrözettel fődött.

Jóllehet e pele faj fő tartózkodóhelyei is a dombvidékek lomberdei, különösen fiatalabb tölgyesei és mogyorósai, de a magasabb hegységeink tenyveseiben is, fel 1500 m. tengerszín fölötti magasságig, valamint az alföldi erdőkben is előfordul s a hazánkban élő pele fajok között a leggyakoribb. Nem annyira a magas erdőket lakja, mint inkább a sarjerdőket, cserjéseket és bokros helyeket.

Száraz fűből bokrokra fészket épít s ebben nyár derekán 3—4 fiathoz. Eledele mogyoró, makk, bogyók; úgy látszik, állati eledelt nem eszik, de a fák kérgét vékony, gyűrűs csíkokban ez is lerágja, a mi azonban sem ennél, sem a nagyobb peléknél nem igen jelentős, mert a fák e keskeny kéregsebeket hamar beforrják.

Az avatatlan szem egyszerűen átsiklik eme, a valódi vadásznak erdei szalonkában (*Scolopax rusticola*) szószzerinti eldorádóján. Mert midőn a láthatár szélén égbenyúló Bucsecs, Királykő s a kisebb Csupás, Nagykő- és Deák-havasok tetején megvillan az első fehéren csillogó téli mez s mikor sivitvasírvá száguldoz végig Torjátói Háromszékmegyén át a Barcaság rónáin Zernestig, a Nagy-Királykő meredek aljáig a délorosz pusztákról a Nemere hegycsúcsnál hazánkba betörő zord éjszakai szél, mely az avaron kiszáradt kórót földig lehajtja s a tócsák sáteját zizegő sirásra fakasztja: akkor érkezett el ideje a rétyi nyírnek.

Mint őszszel a költöző, vándor-madár, melyeknek folytonos vonulása sokáig tart, úgy özönlik ide a puskások raja minden irányból s ha ma 20—30 lövöldözte ki egész töltény-készletét, holnap ugyanannyi jön megint s mindenikökből zsákmánynyal tér vissza, ha csak kissé jól kezeli fegyverét; s ha nem is hozott magával vizslát, pár hajtó fiúval is bőven kárpótolhatja fáradságát.

Mi vadászok jól tudjuk, hogy az erdei szalonka vonulása nem mindig egyforma, függővé lévén téve teljesen az időjárás viszonyoktól, melyhez semmiféle vándor-madár vonulása oly szoros összefüggésben nincsen, mint épen eme kedves madarunké.

Ha hirtelen nagy hó esik a havasokon és magas fenyvesekben, a következő napon az alantfekvő erdőszélek és bokrosok telve vannak erdei szalonkával.

Múlt év október vége felé is nagy hó esett a fentemlített havasokon és hegyeken s reggelre ébredve, a közeli hegyek

Téli álmat száraz növényrészekkel kibélelt faodúban, fagyökerek között, vagy más földi lyukban aluszsza. Kártétele csekély s legföljebb a mogyorósokban válik e csinos és fürge állatka érezhetővé.

Dr. Lovassy Sándor.

A bolha.

Míg a tetvek csak a tisztátlan és elhanyagolt emberen találják életfeltételüket, addig a bolha még a legmagasabb körökhöz tartozókat sem kiméli meg csipéseivel, ami nem is csoda, mert mindenütt, ahol sok ember együtt van, mint például a színházban, bálteremben, kávéházban, kaszárnyában, iskolában stb. ez a virgoncz kis állatka is ott található. A nőstény apró petéit leginkább a padló hasadékaiba, a szobák sarkaiba, ahonnan a port és szemetet csak nehezen lehet tökéletesen eltávolítani, fűrészporbba, szeméttbe, vagy más tisztátlan helyekre rakja. Ezekből a petékből nyáron 6, télen körülbelül 12 nap múlva kikel egy apró, fehéres színű, féregalakú lárva, mely a körülötte levő anyagokból táplálkozván, körülbelül 11 nap múlva eléri teljes nagyságát (3.5 mm.), mire azután bábbá változik; a bábból további 11 nap múlva kikel a teljesen kifejlett bolha. Az egész fejlődése tehát nyáron 28 napot vesz igénybe. Ha meggondoljuk, hogy egyetlen nőstény apránként körülbelül 800 petét képes rakni, nem fogunk azon csodálkozni, hogy ott, hol az ember tisztaságszerete fejlődésüknek gátat nem vet, elszaporodásuk majdnem határtalan. Ha a kifejlett állatot pontosabban akarjuk megvizsgálni, úgy nehányat közülök egymás után kálilúggal, vízzel, alkohollal és terpentinolajjal úgy kezelünk, mint

és berkek is télies képet öltöttek magukra, mi a hőmérsék hirtelen alászállását is maga után vonta.

Azonnal tisztába jöttünk a helyzettel. Elő a fogasról a kedves duplát, egy fütty — s dédelgetett vizslánk, ki reggeli első találkozásunkkor nagyot ásítva, farkát csóválva nyújtózkodik, mintha figyelmeztetni akarna okos szemével, hogy ma felvirradt a nagy és nevezetes nap, fel gyorsan, jertünk őszi kedvenc helyünkre, a rétyi nyírbe.

Mert nemsokára csak a ködök hazájából, a sűrű magas fenyvesekből hangzik alá a kopóhajtás, vagy a hajtók éktelen lármája, mely utóbbi mulatság semmiesetre sem kedvesebb az erdei szalonkának keresve való vadászatánál.

Egy ily napon a rétyi nyírben ezernél több lövés esett — valódi hadjárat — s több száz erdei szalonka festé vérével a dértől fakult harasztot.

Igy tart ez addig, míg a tócsák szélén a mocsár annyira befagy, hogy lágy csőrével abból táplálékát meg nem szerezheti, a midőn azonban egy hideg éj után hírmondó sem marad belőlük. Ily szalonkabőséget, melyhez hasonlót széles e hazában nem lelhetni, csak a gácsországi mocsaras berkekben, északi Kárpátaink alján és Kis-Ázsiában, Anatóliában található, mely utóbb említett helyen rendszerint ki is telet s tavaszszal márczius táján, az esthajnali csillag fel-tűntekor megérkezve, sokszor esti húzáskor hangsúlyosabb lüktetésbe hozza szívünket. *Lásár Lajos.*

